



Putkiradion viritystaselli on alku, mutta nykyään Vehmas etsii harvinaisia radiolähetyksiä tietokoneen avulla.

Nyt kuuluu radioasema Argentiinasta

Harrastukseni: DX-kuuntelija Juha Vehmas metsästää maailmalla radiolähetyksiä.

JUKKA MANNINEN, TEKSTI
JUKKA RITOLA, KUVA

Upein hetki on, kun rätisevien radioaaltojen keskeltä yllättäen löytyy jotain kaukaa. Se varii onnea, paneutumista ja turkistumista ja siksi Juha Vehmas on opiskellut esimerkiksi espanjaa, italiaa ja portugalia. 40 vuotta DX-kuuntelua innohimoisesti harrastanut Vehmas tosin sanoo erottavan radiotunnuksen vaikka koreankielellä puhutusta lähetyksestä.

– Korva on totunut erottamaan tunnuksen, Vehmas sanoo selatessaan radiotunnuksia kotonaan tietokoneen näytöllä.

Vehmas on napannut kuuntelun radioasemia ympäri maailmaa, mutta varsinaisen mielenkiinto kohdistuu Etelä-Amerikkaan tuleviin radiosäälöihin.

– Se ei ollenkaan ole pelkäämistä se etäisyys, mikä kiinnostaa. Kaukomaat ovat viehättäneet minua jo pilkkupojasta lähtien ja on mielenkiintoista kuunnella radio-ohjelmaa jostakin lattarimaasta. Heillä on todella mukavaa tempaava tyyli.

Selvää toki on, että harvinaiset asemat ovat usein kaukana. Vehmas on kuunnellut Uudesta-Seelannista lähtien lähetyksiä ohjelmaa.

– Täällä on kuin lintujen bongausta, Vehmas vertaa.

Mummun radiolla alkoi

DX-kuuntelun nimi tulee sanoista distant x

eli kaukainen tuntematon. Lajia harrastetaan ympäri maailman ja harrastajat jakavat harvinaisten asemien taajuuksia keskenään. Keskeinen ero radiomattoreihin on, että käyttäjä ei ole radiolähettäjä. DX-harrastus perustuu yleisradioasemien kuunteluun.

Kaukomaista kiinnostunut Vehmas alkoi selata radioaaltoja jo vuonna 1975. Käytössä oli mummun 1950-luvulla ostama itäksalainen EAW-putkiradio. Vehmas asui silloin vanhempiensa kanssa Tampereen keskustassa, mikä aiheutti rajoituksia.

– Kunnollista antennia ei saanut mitenkään rakentaa. Kun muutimme Kämmenniemeen, kävin Tampereen DX-kuuntelijoiden alkeiskurssilla ja rakensin vuonna 1979 kotipihaan 30-metrin antennin, jolloin maailma avautui. Siinä vedin 300 metriä pitkän langan antenniksi.

Putkiradio vaihtui yhä parempiin kuuntelulaitteisiin ja lopulta vuonna 2008 tietokoneeseen kiinnitettävään radiovastaanottimeen. Se on netin välityksellä kytketty 870-metriseen antenniin Kaupin suunnassa. Vuonna 1967 perustetulla Tampereen DX-kuuntelijat ry:llä on siellä antennia, jotka ovat netin kautta jäsenen käytettävissä.

– Suora kuparilanka suunnataan halutun kohteen suuntaan. Mitä pitempi lanka, sitä paremmin kuuluu.

Mihin onnea tarvitaan?

Onni on tärkeä osa DX-kuuntelua, mutta onneeseen voi parantaa osamisella. Pitää olla oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Taas siis kuin lintujen bongausta.

– Radiolähetyksen signaali heijastuu



Itäksalainen laatua oleva EAW-putkiradio oli ensimmäinen kuunteluväline ja on yhä hyvässä kunnossa.



Costaricalainen radioasema lähetti paluupostissa kortin lisäksi viirin. Nykyään näitä QSL-kortteja ei enää keräillä.

jonosjärjistä ja siinä voi olla monta hyppyä ennen kuin se kuuluu tiilillä.

Hyppyt ovat siinä, että edetessään radioaalto "kimpoilee" ilmakehän yllösiin ja maanpinnan tai meren välillä. DX-harrastaja tulee seuranneeksi eri ilmakehän ilmiöitä ja niiden vaikutuksia radioaaltojen kulumiseen. Jotkin taajuudet kuuluvat talvella, jotkut kesällä, jotkut valoisalla ja jotkut pimeällä.

– Se on todella mielenkiintoista, sillä vieläkin maailmassa ei tiedetä kaikkea siitä, miten jotkin radioaalto heijastuvat tai taipuvat ilmakehässä. Se on arvoituksellista ja siksi radiokielien seuraaminen ja analysoiminen on mielenkiintoista.

Lokikirja kertoo

Vehmas kaivaa kirjahyllystä näyttelille yhden lokikirjansa. Lokikirjoihin hän vuosikaudet kirjoitti havaitut radioasemat ja asemien sekä signaaleihin liittyviä huomioita. Sivut ovat täynnä tarkkaa tekstiä.

– Nykyään pidän lokia tietokoneessa. Il-

DX-kuuntelija Juha Vehmas asuu nykyään Pirkkälässä Tampereen rajalla. Taloa rakennettaessa otettiin huomioon radioantennien asentaminen ja rakennettiin puutarhaan maan alle putki antennikaapeleille.

”Kävin Tampereen DX-kuuntelijoiden alkeiskurssilla ja rakensin vuonna 1979 kotipihaan 30-metrin antennin, jolloin maailma avautui.

Juha Vehmas

moitukset radioasemillekin tehdään nykyään sähköisesti.

Aiemmin radioasemille lähetettiin kirjepostitse tieto, että kuulin teidät Suomessa Tampereella. Radioasemat lähetettiin paluupostissa QSL-kortin, jossa oli aseman tunnus, kenties tunnuskuva ja vahvistus DX-kuuntelijan saavutuksesta.

– Näitä on kertynyt paljon. Tämä kortti on Costa Ricasta, joista kuulin erään aseman ensimmäisenä Suomessa vuonna 1983, Vehmas esittelee yhtä paksua kansiota.

Vehmas on jo vuodesta 1996 lähtien ollut Hämeen alueen DX-neuvoja. Jos asia kiinnostaa, voi lähettää sähköpostia osoitteeseen juha@sdrl.org, tai tutki Suomen DX-liiton nettisivuja.

Vehmas vetää kuulokkeet takaisin korvilleen ja kääntyy tietokoneelle. Kuulokkeiden Moray Firth Radio 1107 kHz Skotlannin Ylämaalta tänään?